

8. "Ali to znači da imam pravo na odmor, zar ne?" Prava djeteta u razredu

Učiteljica Sandra Siverić iz Bosne i Hercegovine, pažljivo je pripremila razred. Djeca sjede u skupinama. Njihove su klupe složene u grupni stol, a na svakom se nalazi velika omotnica.

Za jednim su stolom zečevi, za drugim su medvjedi, a tigrovi sjede oko trećeg stola.

Uzbuđenje je veliko, zec otvara omotnicu na svojem stolu. Učiteljica traži od 8-godišnjaka da pročita načela dopuštena u razredu.

Zec čita: "Djeca imaju pravo na najvišu razinu dostupnih zdravstvenih i medicinskih usluga", i ponovno sjeda.

Pod kojim se brojem nalazi ovo pravilo", pita učiteljica. "Ne radimo aritmetiku, ali broj je važan!" Poslušno, zec ponovno stane na stražnje noge i čita, "Članak 24". Učiteljica je zadovoljna. Zec može doći na ploču pred razred. Članak 24 je prikazan na komadiću papira u obliku balona. Dječak može pričvrstiti ovaj balon na ploču.

Na ploči postoji prostor za mnoge balone. Zajedno, baloni će nositi košaru s nakojoj piše "Dječja prava". Učiteljica je jednako sretna kao i mali zec: "Ovo je jedno od prava koja imate", objašnjava djeci. Ona nastavlja: "U svim vašim omotnicama postoji mnogo više prava. U svakoj je omotnici ispisano jedno pravo i balon. "Djeca su razumjela. Sada su mnoge ruke u zraku. Svi su spremni otvoriti omotnicu, ustati, pročitati pravo upisano na balonu i pričvrstiti ga na ploči.

Ova se aktivnost nastavlja sljedećih četrdeset minuta. Sada je red na medvjedima. Tonije, na mladoj medvjedici. Ona je izvukla članak 30. Čita ga: "Djeca pripadnici manjine imaju pravo uživati u vlastitoj kulturi, prakticirati vlastitu religiju i koristiti svoj vlastiti jezik." Za sljedećim stolom je tigar koji dodaje: "Djeca imaju pravo na odmor i slobodno vrijeme, sudjelovanje u igri i sudjelovanje u kulturnom životu i umjetnosti - Članak 31."

Učenici trećeg razreda su veseli, oduševljeni i aktivni. Mnogo je pokreta i šaputanja, a svi žele da ih se čuje.

Je li ovo dobro poučavanje? Je li ovo dobra lekcija o pravima djeteta? Koliko je relevantna ova lekcija za prisutne učenike? Kako se razvijaju njihove kompetencije?

Pogledajmo još jedan detalj iz ove lekcije. Neposredno prije kraja sata, učiteljica pita učenike trećeg razreda što su naučili. Pametna djevojčica za stolom zečeva, podigla je ruku i primjećuje: "Sada znam da postoji ovaj članak 31 koji kaže da imam pravo na odmor i slobodno vrijeme. To znači da sada imam pravo na odmor, zar ne?"

Jer, sada sam umorna i trebam stanku! "Cijeli razred se počinje smijati. Učiteljica se najprije pridružuje smijehu, a zatim zamišljeno gleda u razred.

Što se dogodilo? Koji je rezultat lekcije? Učiteljica se suočila s poteškoćom. Učenica nije samo naučila nešto u ovoj lekciji, već je također napravila zanimljiv pokušaj da se primijeni na svakodnevnu situaciju.

S obzirom na situaciju u kojoj se je učiteljica našla, opravданo je postaviti pitanje je li Konvencija, koja je zamišljena kao pravni instrument, namijenjen tome da se koristi na taj način?

Treba li biti moguće - budući da se slijedi konstruktivistička paradigma - da svaka osoba mora biti u stanju konstruirati/izgraditi vlastito tumačenje prava? Što se događa u razredu, ako bude dopušteno da se to dogodi?

U ovom trenutku Sandra Siverić, učiteljica trećeg razreda, nije imala vremena razmišljati o složenim pravosudnim ili društvenim pitanjima.

Ona je unijela novi koncept u razred i sada je znala da je postignut odlučujući trenutak, jer je unijela prekretnicu u svoj razred. Sada će odlučiti hoće li prava djece ostati sretni baloni iz lekcije - bez izravnog utjecaja na svakodnevno razmišljanje, ili Će to biti stvarno propitivanje i primjena Konvencije o pravima djeteta!

Sandra Siverić reagirala je na sljedeći način: pogledala je razred, a zatim se okrenula djevojčici i rekla: "Da, u pravu si. Da, članak 31. postoji i jamči vama i drugoj djeci pravo na odmor i oporavak.

To znači da moram pažljivo razmišljati o tome koliko domaćih zadaća vam zadajem. Moram razmišljati o tome je li fer za učenike koji završavaju svoj posao tijekom lekcije da nemaju ništa za domaću zadaću i hoće li oni koji polako i možda pažljivije rade tijekom lekcija morati raditi više za domaću zadaću i stoga imati manje vremena za odmor i oporavak.

Da, moram razmišljati o takvim stvarima, jer znam što kaže članak 31. Uostalom, nastavlja učiteljica Siverić, „moram Vam reći nešto drugo. Vi također znate za članak 28. Ovaj vam članak garantira pravo na obrazovanje. Za vas i za vaše prijatelje to znači da je vrijeme do odmora vrijeme za obrazovanje!

Razred je bio tih. Učenici nisu baš bili oduševljeni tim odgovorom. Pa što se dogodilo? Osmogodišnja djevojčica pokušala je shvatiti međunarodno

Polazišne informacije

važeću Konvenciju koju je ratificirala njezina Zemlja i prihvatile je kao zakon Države.

No, više od toga, pokušala je povezati Konvenciju o pravima djeteta sa svojim svakodnevnim iskustvom, pa čak je i primijeniti.

Pokušala ju je protumačiti i primijeniti na pravom mjestu svoga života - jer je škola upravo mjesto gdje se dijete može izravno obratiti svojoj državi. Ovo je mjesto gdje se odlučuje o tome kako država susreće dijete i kako dijete susreće državu.

A učiteljica? Ova je učiteljica izšla u susret svojoj učenici na istoj razini. Dopustila je ono što nazivamo "osnaživanje", dok istodobno pokušavamo pravilno reagirati.

Sandra Siverić je počela utirati novi put zajedno sa svojim učenicima. Ona je - na više ili manje razumljiv način osmogodišnjaku - pokazala da unutar Konvencije o pravima djeteta, ima međuovisnih članaka.

To su članci koji, iako ne negiraju jedni druge, moraju se shvatiti kao međusobno ovisni. U svakom slučaju, u ovom razredu, ovog jutra, Konvencija o pravima djeteta bila je primjenjena kao instrument - ne samo onaj koji treba poznavati, već onaj koji bi trebao postati primjenjiv vrijednosni sustav koji može pomoći pojedincima da procjenjuju vlastito djelovanje u okviru šireg konteksta.

